

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΘΕΑΚΗ

Είχα μόνο εσένα

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

*Βασισμένο
σε μια αληθινή ιστορία*

Ε Π Π Η Ν Ι Κ Η Π Ο Γ Ο Τ Ε Χ Ν Ι Α

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Είχα μόνο εσένα**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Δήμητρα Μανθεάκη
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Μαρία Μπανούση
ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Ηλίας Μασούρης
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ελένη Σταυροπούλου
ΕΚΤΥΠΩΣΗ: Σταμάτιος Κοτσάτος & ΣΙΑ Ο.Ε.
ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Ηλιόπουλος Θ. – Ροδόπουλος Π. Ο.Ε.

© Δήμητρα Μανθεάκη, 2012
© Φωτογραφίας εξωφύλλου:
Christine Mathieu/Millennium Images/Apeiron Photos
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2012

Πρώτη έκδοση: Σεπτέμβριος 2012, 8.000 αντίτυπα

ISBN 978-960-496-812-1

*Τυπώθηκε σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά
και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρπίου.*

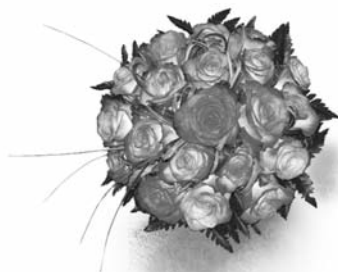
Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδείας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευσή του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
Έδρα: Τατοΐου 121
144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο: Μαυρομιχάλη 1
106 79 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.
Head office: 121, Tatoiou Str.
144 52 Metamorfoosi, Greece
Bookstore: 1, Mavromichali Str.
106 79 Athens, Greece
Tel.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΘΕΑΚΗ

Είχα μόνο εσένα

*Τα ονόματα είναι προϊόν μυθοπλασίας
και δεν έχουν σχέση με την πραγματικότητα.*

*Αφιερωμένο στη μνήμη
του πατέρα μου και της μητέρας μου
Σωτηρίου και Χρυσάνθης Χρηστίδου.*

ΜΑΝΗ, 20 ΙΟΥΛΙΟΥ 1939

Η Ελπίδα πήρε τον κουβά και κατευθύνθηκε με ζωηρό βήμα στην αυλή, όπου έβραζε από ώρα το καζάνι με το νερό για το μπάνιο της. Η σκάφη ήθελε ακόμα πέντε έξι γεμίσματα για να είναι έτοιμη για την ιεροτελεστία της καθαριότητας. Η λινάτσα που κάλυπτε την πόρτα της ξύλινης αυτοσχέδιας κάμαρας δίπλα στο φτωχόσπιτό τους ανασηκώθηκε αρκετές φορές πριν η κοπέλα κρίνει ότι όλα ήταν εντάξει. Το πράσινο σαπούνι και οι τραχιές πετσέτες βρίσκονταν δίπλα στο σκαμνάκι για να τα φτάνει.

Γδύθηκε, δίπλωσε τα ρούχα της, και ας ήταν βρόμικα, και δοκίμασε το νερό. Έπρεπε να προσθέσει λίγο ακόμα κρύο απ' το ποτιστήρι, αλλά βαρέθηκε. Περίμενε μερικά λεπτά κοιτάζοντας γύρω της. Φωτίστηκε το ταπεινό δωμάτιο απ' τη λευκή, αλαβάστρινη γύμνια της. Το ψηλόλιγνο κορμί της, που όσο πιο πολύ έτρωγε τόσο ψήλωνε και ομόρφαινε, λύγισε με χάρη και προσπάθησε να χωρέσει στη σκάφη. Ένας χείμαρρος από κατάμαυρα, γυαλιστερά μαλλιά κάλυψε την πλάτη όταν ξέπλεξε τις κοτσίδες για να

τα λούσει. Ρίχνοντας με το κατσαρολάκι σχεδόν καυτό νερό, σαπούνισε το κεφάλι της τρίβοντάς το με δύναμη, ενώ ήδη απ' τα μάτια της έτρεχαν δάκρυα απ' το τσούξιμο. Έπλυνε σχολαστικά το σώμα της και χρησιμοποιώντας άφθονο νερό, ξέβγαλε τις σαπουνάδες που την είχαν σκεπάσει ολόκληρη.

Σκουπίστηκε νιώθοντας ελαφριά δυσφορία γιατί οι πολυκαιρισμένες πετσέτες την έγδερναν και φόρεσε τα εσώρουχά της και τη χιλιομπαλωμένη μα πεντακάθαρη ρόμπα της. Άδειασε τα απόνερα, έριξε λίγο πίτουρο στα σημεία που είχαν χυθεί νερά για να μη γίνει λάσπη κάτω και αφού έσπρωξε τα πάντα στην άκρη, έστρωσε την ψάθα που είχε πλέξει μόνη της κι εκτελούσε χρέη χαλιού, για να μη βρομίζονται τα πόδια απ' το χώμα. Έπειτα πήγε στην κάμαρα που μοιραζόταν με τις δύο μικρότερες αδερφές της.

Κάθισε στο μοναδικό κρεβάτι που χωρούσε μόλις και μετά βίας ένα άτομο, την ίδια, που ως μεγαλύτερη το χρησιμοποιούσε, ενώ οι μικρότερες κοιμούνταν στρωματσάδα. Την ημέρα μάζευαν τα στρωσίδια για να κάνουν χώρο και τα έβαζαν στο γιούκο με τάξη, σκεπάζοντάς τα με μια μπατανιά. Ξέμπλεξε με μια χοντρή χτένα που της έλειπαν τρία δόντια τα μαλλιά της, τα ξανασκούπισε για να μη στάζουν και κοίταξε τα ρούχα που είχε σιδερώσει πριν κάνει μπάνιο. Δεν προβληματίστηκε για το τι θα φορέσει. Τα καλά της ρούχα για το καλοκαίρι ήταν η άσπρη υφαντή της μπλούζα με το φρου φρου στο άνοιγμα των ώμων και η κλαρωτή, φαρδιά φούστα. Τα παπούτσια της τα είχε ήδη τρία χρόνια και χρειάστηκε πολλή ώρα για να τα κάνει να μοιάζουν σχεδόν καινούργια.

Ντύθηκε και κατευθύνθηκε σ' έναν ραγισμένο καθρέφτη με κεντημένη τη λέξη «καλημέρα» στο κάτω μέρος, τα γράμματα σχεδόν δε φαίνονταν απ' τη φθορά. Δύο τεράστια πράσινα μάτια με κατάμαυρες μακριές βλεφαρίδες, που τα σκοτείνιαζαν δίνοντάς τους μια νότα μυστηρίου, της αντιγύρισαν το βλέμμα της. Πλησίασε και κοίταξε τα δόντια της. Έμεινε απόλυτα ευχαριστημένη απ' τη λευκότητά τους. Το αλάτι που τα έτριβε δύο και τρεις φορές την ημέρα τους είχε δώσει μια στιλπνότητα και τα διατηρούσε κατάλευκα και γερά. Στο κερασένιο στόμα της σχηματίστηκε ένα χαμόγελο ικανοποίησης ενώ χάζεψε για λίγο ακόμα το πανέμορφο πρόσωπό της.

Σήμερα ήταν του Άι-Λια, μεγάλη γιορτή σ' αυτή την περιοχή της Μάνης, γινόταν πανηγύρι που όλοι το περίμεναν με λαχτάρα για να χορέψουν, να πιουν κρασί και να φάνε και λίγο κρέας απ' τα αρνιά που η κοινότητα σούβλιζε και πρόσφερε δωρεάν στους χωρικούς και στους ψαράδες. Απ' το Πάσχα είχαν οι περισσότεροι να βάλουν στο στόμα τους κρέας. Η Ελπίδα είχε την αίσθηση ότι το μύριζε ήδη, και ας ήταν η πλατεία πέντε χιλιόμετρα μακριά, και το στόμα της γέμισε σάλια απ' την πείνα. Έβγαλε ένα στεναγμό, προσπαθώντας να διώξει τη διαμαρτυρία του στομαχιού της, που λες και είχε κολλήσει στην πλάτη της απ' το λιγосτό καθημερινό φαγητό. Δεν υπήρχαν χρήματα για να χορτάσουν επτά στόματα.

Ο καιρός τον περασμένο χειμώνα ήταν τόσο άγριος, που δεν επέτρεψε και στον ψαρά πατέρα της να πιάσει αρκετά ψάρια για να τα πουλήσει και να καλύψει έστω και λίγα απ' τα έξοδα της οικογένειας ούτε καν λίγες ψαριές

για να τις χρησιμοποιήσουν για τη δική τους διατροφή. Χόρταιναν την πείνα τους με παξιμάδια και λιγοστές ελιές και για συμπλήρωμα μια χούφτα λούπινα, που στην πραγματικότητα προορίζονταν για τροφή των τριών γουρουνιών τους μαζί με χαρούπια. Μέχρι τα περσινά Χριστούγεννα κράτησε το παστό που είχαν φτιάξει απ' τη σφαγή των χοίρων. Άλλο δεν μπόρεσαν να κάνουν γι' αυτή τη χρονιά, γιατί ο πατέρας αναγκάστηκε να πουλήσει τα ζωντανά το Σεπτέμβρη για να πληρώσει για την εγχείρηση της γιαγιάς και τη μακρόχρονη νοσηλεία της στη Σπάρτη. Η γιαγιά γλίτωσε το θάνατο. Η οικογένεια όμως δε γλίτωσε τα δεινά της φτώχειας.

Το λιγοστό νερό ήταν ένα ακόμα αγκάθι στην καθημερινότητά τους. Ιδιαίτερα τους καλοκαιρινούς μήνες, το χωραφάκι που είχαν στην πλαγιά του βουνού τους έβγαζε την πίστη μέχρι να το καλλιεργήσουν και περιμένοντας να βγουν τα σπαρτά. Κουβαλούσαν νερό απ' την πηγή, μισό χιλιόμετρο μακριά, μέσα στο λιοπύρι, με το στόμα ξεραμένο και πλάτη κατάκοπη απ' το βάρος των κουβάδων, που τους περνούσαν στις άκρες ενός ξύλου για ευκολία.

Όλα ήταν δύσκολα στη ζωή τους και τα έκανε ακόμα δυσκολότερα η συνεχιζόμενη ανομβρία. Μέχρι και οι ελιές, καρφωμένες στα βράχια του κτήματος, είχαν ζαρώσει και προειδοποιούσαν με τα λιπόθυμα φύλλα τους ότι πολύ λίγα ήταν τα ψωμιά τους. Η οικογένεια έκανε ό,τι μπορούσε να μεταφέρει νερό και να δροσίσει τις ξαναμμένες ρίζες τους. Μα τι να σου κάνουν οι κουβάδες που τη μια στιγμή τους άδειαζαν και μέχρι να στρίψουν την πλάτη τους το νερό εξατμιζόταν απ' τη θερμοκρασία, που καθημερινά

άγγιζε τους σαράντα τρεις με σαράντα πέντε βαθμούς;

Η αγωνία τους ήταν μεγάλη επιπλέον να προλάβουν να μαζέψουν τις ντομάτες για να τις κάνουν σάλτσα για το χειμώνα, ώστε να μπορούν να συνοδεύσουν τον τραχανά και τις χυλοπίτες που έτρωγαν σαν κυριακάτικη λιχουδιά. Δεν αντέχονταν πια οι τόσες στερήσεις, αυτό το καθημερινό άγχος για να εξασφαλιστεί ένα πιάτο φαγητό, έστω και λιγοστό, στο τραπέζι. Η κατήφεια ήταν μόλιμα ζωγραφισμένη στα πρόσωπα των μεγάλων κι έκανε τους μικρότερους να τρέμουν νόθοντας ανασφάλεια για το αύριο και τις ρυτίδες στα μέτωπα των γονιών να γίνονται κάθε μέρα και πιο βαθιές απ' την έγνοια, την κακοπέραση και τη σωματική κούραση.

Η Ελπίδα μπήκε στην άλλη κάμαρα του σπιτιού, που ήταν όλοι μαζεμένοι γύρω απ' το παμπάλαιο ξύλινο τραπέζι, ντυμένοι με τα γιορτινά τους. Σχήμα λόγου βέβαια τα «γιορτινά», αν μπορούσε κάποιος ν' αποκαλέσει έτσι τα ντριλίνα παντελόνια του πατέρα, του αδερφού της Παναγιώτη και του Γιώργη, του μικρότερου, ή τις πολυχρονισμένες φούστες της μάνας της, της κυρα-Μαριώς, της γιαγιάς Μύριαμ και των μικρότερων αδερφών της, της Κατερινιώς και της Ιωάννας. Παρά τα φτωχικά ενδύματα, η οικογένεια φαινόταν να νιώθει καλά μέσα στα ρούχα που μοσχοβολούσαν πράσινο σαπούνι, ενώ η αδημονία για το πανηγύρι ήταν ζωγραφισμένη στα πρόσωπά τους.

Ξεκίνησαν όλοι μαζί για να καλύψουν τα πέντε χιλιόμετρα απόστασης που τους χώριζαν απ' το κέντρο του χωριού. Μόνο η γιαγιά ήταν ανεβασμένη στο γέρικο γαϊδούρι, γιατί ούτε κατά διάνοια μπορούσε να καλύψει με τα

αδύναμα πόδια της τη διαδρομή. Δε θα πήγαιναν στον Άι-Λια, γιατί ήδη είχαν ανάψει κεριά στην ολονυχτία και είχαν προσευχηθεί στο Θεό να έχουν την υγεία τους και να μην τους στερήσει τον επιούσιο.

Έκαναν περίπου μιάμιση ώρα μέχρι να φτάσουν στην πλατεία. Πολύς κόσμος ήταν ήδη συγκεντρωμένος γύρω απ' τα ξύλινα και σίγκινα τραπέζια. Τα κλαρίνα, τα φλάουτα, ο ζουρνάς και τα τύμπανα είχαν αρχίσει με τους ήχους τους να προκαλούν στους παρευρισκομένους εύθυμη διάθεση, που θα την τροφοδοτούσε σύντομα το κρασί και το φαγητό. Ευωδιές ξεχύνονταν απ' τις σούβλες, που έκαναν τους χωρικούς να ξερογλείφονται και να προσπαθούν να καταλαγιάσουν την πείνα τους τσιμπολογώντας τυρί φέτα, ζυμωτό ψωμί και φρέσκες σαλάτες με ντομάτα, αγγούρι, κρεμμύδι και πιπεριά, που οι πιο ευκατάστατοι αγρότες έκοψαν απ' τα μποστάνια τους και πρόσφεραν στους συγχωριανούς για το καλό.

Ο πατέρας της Ελπίδας, ο μπαρμπα-Νικόλας, ένωθε άβολα που ήρθε με άδεια χέρια στη γιορτή. Πήγε κοντά στον παπά και κάτι του είπε, προσπαθώντας ν' απολογηθεί για τη φτώχεια του. Ο παπα-Ανέστης, ένας γλυκύτατος σεβάσμιος γέροντας, τον χτύπησε στην πλάτη και τον παρηγόρησε λέγοντάς του: «Ο Χριστός, τέκνον μου, είπε, ο έχων δύο χιτώνες να δίνει στον πλησίον του τον έναν και οι συγχωριανοί πρέπει να βοηθάνε εκείνους που βρίσκονται σε ανάγκη. Με τη βοήθεια του Παντοδύναμου θα έρθουν και για σένα καλύτερες μέρες και τότε κι εσύ θα συμβάλεις με ό,τι έχεις ευχαρίστηση».

Πιο ήσυχος κάπως ο μπαρμπα-Νικόλας, ξαναγύρισε

στο τραπέζι όπου είχε βολευτεί η οικογένειά του μαζί με τους κουμπάρους του, με αποκαταστημένη την περηφάνια του απ' τα λόγια του παπά. Η Ελπίδα κοιτούσε αχόρταγα γύρω της, χαιρετώντας δεξιά και αριστερά τις φιλενάδες της και τους γνωστούς. Μέσα στην αθωότητα των δεκαεπτά της χρόνων δεν αντιλαμβανόταν τις φλογερές ματιές που της έριχναν τα παλικάρια ούτε άκουγε τους στεναγμούς των ερωτοχτυπημένων, στεναγμούς που έπνιγαν οι συζητήσεις, τα τσουγκρίσματα, η μουσική και τα τραγούδια. Υπήρχαν αρκετές ωραίες κοπέλες στη σύναξη, καμιά όμως δεν μπορούσε ν' ανταγωνιστεί τη σπάνια ομορφιά αυτού του κοριτσιού που ράγιζε καρδιές κι έκανε αρκετές ζηλόφθονες συνομήλικές της να προσπαθούν με κόπο να συγκρατήσουν την κακία που γεννούσε η αδυναμία τους να συγκριθούν με το ολόδροσο λουλούδι που ονομαζόταν Ελπίδα.

Με κρυφές ματιές καθεμία παρακολουθούσε τον καλό της για να δει εάν ξέφευγε το βλέμμα του και καρφωνόταν στην πανώρια κοπέλα. Οι σουβλιές της ζήλιας ξέσκιζαν τα στήθια τους απ' τη λύσσα, όταν έβλεπαν ότι οι χειρότεροι φόβοι τους έβγαιναν αληθινοί και ότι σαν μαγνήτης η νεαρή τραβούσε την προσοχή όλων των αρσενικών, όσο και αν αυτοί πάσχιζαν να μη γίνουν αντιληπτοί και παρεξηγηθούν τόσο απ' την οικογένεια της Ελπίδας, όσο και απ' τις γυναίκες τους.

Ο ήλιος είχε χαμηλώσει και η ατμόσφαιρα ήταν λιγότερο πνιγηρή. Ύστερα από μία ώρα βγήκαν τα ψητά και το φαγοπότι άρχισε. Άστραψε το κεχριμπάρι της ρετσίνας στα ποτήρια και η φλόγα μεταφέρθηκε στα μάτια, που

σπίθισαν απ' την ευθυμία και σε λίγο πήραν φωτιά τα πόδια και ρίχτηκαν στο χορό. Αντιλάλησε το κλαρίνο και κουνήθηκαν τα φύλλα του γερο-πλάτανου σ' ένα γλυκό θρόισμα, σαν από ευχαρίστηση. Σαν λυγαριά, η Ελπίδα έσυρε το χορό και χόρτασαν ομορφιά τα μάτια των παρευρισκόμενων. Οι δικοί της είχαν από νωρίς αντιληφθεί την εντύπωση που έκανε η κοπέλα στους συγχωριανούς και είχαν τα μάτια τους δεκατέσσερα να μην ειπωθεί παραπάνω κουβέντα ή γίνει κάποια άλλη προκλητική κίνηση και προσβληθεί η τιμή της κόρης και της οικογένειας, έτσι όπως είχαν ανάψει τα αίματα απ' το κρασί και οι κώδικες πειθαρχίας και σεβασμού είχαν χαλαρώσει κάπως.

Δεν είχαν καμία όρεξη να μπλεχτούν σε φασαρίες μέρα που ήταν, αλλά απ' την άλλη, δεν έπρεπε να παραμελήσουν και τη διαφύλαξη του καλού ονόματος των κοριτσιών της οικογένειας, αν ήθελαν την επόμενη μέρα να κυκλοφορήσουν και να μην ακούσουν χλευασμούς και κουτσομπολιά. Ήξεραν πολύ καλά ότι το κλειστό περιβάλλον ευνοούσε την αποκάλυψη όλων των μυστικών, χωρικών και ψαράδων, και τροφοδοτούσε τα σχόλια, αποτελώντας ίσως τη μοναδική διασκέδαση στην ανία των ανθρώπων, που μετά το μόχθο της ημέρας έβρισκαν ως μοναδική διέξοδο την ενασχόληση με το τι ακριβώς έκαναν οι άλλοι, με ποιον έμπλεκαν οι κοπέλες, ποιο παλικάρι κράτησε ή όχι το λόγο του, ποιος παντρεύτηκε, ποιος γεννήθηκε, ποιος πέθανε, κρίνοντας ή κατακρίνοντας την ηθική τους.

Και τα πιο καλά κρυμμένα μυστικά τους, όσο και αν προσπαθούσαν για το αντίθετο οι χωρικοί, έβγαιναν στο φως. Γι' αυτό κύριο μέλημα των αρσενικών κυρίως ήταν να

φροντίζουν οι οικογένειές τους να μη δίνουν λαβή για κουτσομπολιά, που οι ντόπιοι θυμούνταν για πολλά χρόνια αργότερα.

Έτσι τα αδέρφια της Ελπίδας, ο Παναγιώτης κι ο Γιώργης, κρατούσαν αυτοί εναλλάξ το μαντίλι όσες φορές η Ελπίδα έσερνε πρώτη το χορό, για να μη δώσουν την ευκαιρία σε κανέναν να την ακουμπήσει. Οι αετίσιες τους όμως ματιές δεν μπόρεσαν να εντοπίσουν δύο νεαρούς άντρες, ξένους, που καθισμένοι απόμερα παρακολουθούσαν τη γιορτή. Τους διέφυγαν δυο μάτια πυρωμένα σαν κάρβουνα απ' το θαυμασμό και τον πόθο, που είχαν λες καρφωθεί στο πρόσωπο της Ελπίδας και δεν έχαναν την παραμικρή της κίνηση, την παραμικρή έκφραση ή το παραμικρό λύγισμα της αιθέριας σιλουέτας της, που παρόλη τη χοντροκοπιά των ρούχων δεν έχασε τίποτε απ' την πλαστικότητα της. Οι δύο νέοι, ο Πέτρος και ο φίλος του ο Νίκος, ήταν Αθηναίοι και υπηρετούσαν τη θητεία τους στο στρατόπεδο έξω απ' το Γύθειο.

Είχαν διήμερη άδεια, αλλά ο χρόνος δεν τους έφτανε για να πάνε στην Αθήνα και να γυρίσουν έγκαιρα στη μονάδα τους. Έτσι αποφάσισαν να περιπλανηθούν με το αυτοκίνητο του Πέτρου στις πόλεις και στα χωριά της Μάνης και να πάρουν μια γεύση της ζωής των κατοίκων της περιοχής. Στην Αρεόπολη, στο καφενείο που σταμάτησαν να ξεδιψάσουν, έμαθαν για το πανηγύρι στο διπλανό χωριό και αποφάσισαν να πάνε και ίσως να διασκεδάσουν. Αν δεν τους άρεσε, απλά θα έφευγαν.

Έτσι, καθισμένοι στη γωνιά τους, συμμετείχαν, έστω και οπτικά, στη χαρά της γιορτής. Είχαν βέβαια νωρίτερα

περάσει απ' την ιερή εξέταση και τις ερωτήσεις στις οποίες υποβαλλόταν κάθε νιόφερτος στο χωριό απ' τους περίεργους θαμώνες του καφενείου και αφού οι χωρικοί ικανοποιήθηκαν απ' τις απαντήσεις, τους κάλεσαν στο γλέντι. Οι δυο νέοι αρνήθηκαν ευγενικά μα σταθερά να καθίσουν στα πρώτα τραπέζια και προτίμησαν μια γωνιά, απ' όπου παρακολουθούσαν τη διασκέδαση χωρίς να γίνουν επίκεντρο της αδιακρισίας των υπολοίπων, μιας και λίγο πολύ όλοι είχαν ενημερωθεί για τους νεοαφιχθέντες, αλλά προτίμησαν να μη χάσουν τη διασκέδασή τους και να τους αφήσουν στην ησυχία τους.

Απ' τη στιγμή που τα μάτια του Πέτρου αντίκρισαν την Ελπίδα δεν ξεκόλλησαν από πάνω της. Ο νεαρός αρχιτέκτονας είχε δει πολλές όμορφες κοπέλες στην πόλη όπου μεγάλωσε, την Αθήνα. Πρώτη φορά όμως στα τριάντα δύο του χρόνια αντίκρισε την τελειότητα σε πρόσωπο και σώμα γυναίκας, στεφανωμένη από μια λάμψη αγνότητας και γλυκύτητας. Η νεαρή χωριατοπούλα, η Ελπίδα, όπως άκουσε να τη φωνάζουν, επισκίαζε τις φροντισμένες, εκλεπτυσμένες και καλοντυμένες υπάρξεις του κύκλου του, παρά το κακόγουστο ντύσιμό της, που δεν κατάφερε όμως να καλύψει αυτό που η φύση είχε χαρίσει με πρωτόγνωρη απλοχεριά στη νεαρή. Την απaráμιλλη ομορφιά.

Ο φίλος του ο Νίκος συμφωνούσε με τα ενθουσιώδη σχόλια του Πέτρου σχετικά με την Ελπίδα. Όταν όμως ο Πέτρος του είπε ότι έπρεπε να βρει τρόπο να πλησιάσει και να μιλήσει στην κοπέλα, αντέδρασε: «Πρόσεχε, Πέτρο, εδώ είναι Μάνη, δεν είναι Αθήνα, όπου μπορούμε να απευθύνουμε το λόγο στις κοπέλες και να φλερτάρουμε και να

δημιουργούμε σχέσεις όποτε θέλουμε, με όποια θέλουμε. Αυτά τα πράγματα είναι επικίνδυνα εδώ και το παραμικρό που θα θεωρήσουν οι ντόπιοι ότι θίγει την τιμή τους μπορεί να γίνει αιτία να μπλέξεις άσχημα, ή ακόμα και να βρεθείς μαχαιρωμένος. Κοίταζε διακριτικά όσο θες, αλλά μείνε εκεί. Δεν έχω όρεξη να βρεθούμε σε δύσκολη θέση για χάρη της ωραίας χωριατοπούλας».

Ο Πέτρος άκουσε μεν τον Νίκο, αλλά καμία σημασία δεν έδωσε στις προειδοποιήσεις του. Ήδη το μυαλό του δούλευε πυρετωδώς για να βρει τρόπο να προσεγγίσει την Ελπίδα. Έβλεπε ότι βρισκόταν μέσα σε ασφυκτικό κλοιό προσοχής απ' την οικογένειά της, αλλά αυτό δεν τον πτόησε. Ήταν αποφασισμένος να τη γνωρίσει και να της εκφράσει αυτό που ένιωσε μέσα του. Αλήθεια, τι ήταν αυτό το τόσο πρωτόγνωρο συναίσθημα που έκανε την καρδιά του να χτυπάει τόσο δυνατά, το αίμα του να βράζει στις φλέβες και τη λογική του να μη λαμβάνει υπόψη της τις συμβουλές του φίλου του;

Ολόκληρο το είναι του ήξερε την απάντηση. Ήταν κεραυνοβόλος έρωτας, που είχε ήδη αρχίσει όχι μόνο ν' αναμοχλεύει τα συναισθήματά του, αλλά να τον τσουρουφλίζει ολόκληρο. Την ήθελε αυτή τη δροσερή κοπέλα, ήθελε να της μιλήσει, να τη δει από πολύ κοντά, να την αγγίξει. Το τίμημα του ήταν αδιάφορο.

Η παρορμητικότητα των νιάτων καθώς και μια νότα απερισκεψίας τον ώθησαν να παραμερίσει τις πιθανές συνέπειες της επιμονής του να πλησιάσει την Ελπίδα. Σαν γεράκι που έχει εντοπίσει τη λεία του, παρακολουθούσε όλες τις κινήσεις τόσο της κοπέλας, όσο και της οικογένε-

νειάς της, με την ελπίδα ότι θα έβρισκε ευκαιρία, έστω και για ένα λεπτό, να την ξεμοναχιάσει και να της εκφράσει το θαυμασμό του. Για τα υπόλοιπα, η νεανική έπαρσή του βασιζόταν στην εξωτερική του εμφάνιση αφενός και στην πειθώ του έμπειρου και σαγηνευτικού λόγου του αφετέρου, που είχε οδηγήσει τόσες και τόσες κοπέλες στην αγκαλιά του.

Το πανηγύρι έφτασε στο τέλος του. Ήδη στον ορίζοντα οι πρώτες ηλιαχτίδες έριξαν ένα χρυσό φως στις σκιές της νύχτας που αποσύρθηκαν για να κρυφτούν, πριν τις διαλύσει το φως της ημέρας. Οι χωρικοί, άλλοι νηφάλιοι και άλλοι τρεκλίζοντας, αποχώρησαν απ' το γλέντι μαζί με τις οικογένειές τους, για να βρουν ανάπαυση στο σπιτικό τους μετά το ολονύχτιο ξεφάντωμα.

Ο μπαρμπα-Νικόλας έγνεψε στους δικούς του να σηκωθούν. Η γιαγιά είχε από ώρα αποκοιμηθεί στην καρέκλα της. Η μητέρα της Ελπίδας πρότεινε να την αφήσουν στην κουμπάρα τους στο χωριό, για να μην ταλαιπωρηθεί στη διάρκεια της επιστροφής. Οι άντρες τη βοήθησαν να σταθεί στα πόδια της και την άφησαν δυο στενά παρακάτω, στο σπίτι της κουμπάρας, που την τακτοποίησε στο ντιβάνι του ισογείου με πολλή φροντίδα. Οι υπόλοιποι πήραν το δρόμο για την καλύβα τους, που τώρα, από την κούραση της βραδιάς και τη νύστα, τους φάνηκε ατέλειωτος.

Κανείς δεν αντιλήφθηκε τον νεαρό άντρα που τους ακολούθησε κρυμμένος στις σκιές, στις φραγκοσουκιές ή πίσω απ' τα βράχια. Το παντελόνι του είχε σκιστεί απ' τα γαϊδουράγκαθα, αλλά αυτός δεν έδειξε ν' αντιλαμβάνεται το

παραμικρό. Δεν μπορούσε να τους ακολουθήσει απ' το μονοπάτι, γιατί σίγουρα θα τον έβλεπαν. Έπρεπε λοιπόν να διασχίσει τα χωράφια, τις ράχες, να κόψει τα πόδια του στις πέτρες που τον έκαναν διαρκώς να σκοντάφτει, αμάθητος καθώς ήταν να περπατάει σε τέτοιες κακοτράχαλες περιοχές.

Το μαρτύριό του κράτησε για μιάμιση ώρα περίπου, πριν δει την οικογένεια να μπαίνει στο ταπεινό της σπιτάκι. *Ωραία, σκέφτηκε, τουλάχιστον ξέρω το σπίτι της.* Μετά, μια άλλη δυσάρεστη σκέψη τον έκανε να συνοφρυωθεί. Τόσο απομονωμένη που ήταν η καλύβα, θα ήταν πολύ δύσκολο να την προσεγγίσει κάποιος χωρίς να τον δουν. Και πάλι, πώς θα πλησίαζε την κοπέλα; Δεν μπορούσε βέβαια να χτυπήσει την πόρτα και να της μιλήσει. «Άσ' το, κάτι θα σκεφτώ», μονολόγησε και πήρε το μονοπάτι του γυρισμού με την πεποίθηση ότι είχε κάνει τα πρώτα βήματα του σχεδίου του, που ακόμα ήταν αόριστο στο μυαλό του.

Στην αρχή της διαδρομής τον περίμενε ο φίλος του ο Νίκος με το αυτοκίνητο. «Παλάβωσες;» του είπε ο Νίκος ξινισμένα. «Θα σε κυνηγώ στα βουνά και στα λαγκάδια; Δε βλέπεις ότι δεν μπορεί το αυτοκίνητο να πάει πιο πέρα;»

«Άσε τις γκρίνιες, Νίκο, και πάμε να φύγουμε. Είμαι πολύ κουρασμένος. Προτείνω να κοιμηθούμε απόψε στην Αρεόπολη και μετά να γυρίσουμε στο Γύθειο», είπε ο Πέτρος.

«Απόψε, τι απόψε; Είναι μέρα πια», απάντησε ο φίλος του.

«Μέρα ή νύχτα, τι σημασία έχει; Λίγες ώρες ανάπαυσης θέλω. Ζητάω πολλά;» είπε ο Πέτρος.

Ο Νίκος κοίταξε το ιδρωμένο πρόσωπο του Πέτρου, τα ρούχα του που ήταν σε κακό χάλι απ' τους βάτους, τις πέτρες και τα χώματα και τα μπατζάκια του παντελονιού του που ήταν σκισμένα και γεμάτα αγκάθια. «Καλά, καλά», του είπε και πάτησε όσο γινόταν το γκάζι.

Ο χωματόδρομος γέμισε σύννεφα σκόνης, που μπήκε απ' τα παράθυρα και τους κάθισε στο λαιμό. Πού να τολμήσουν να τα κλείσουν με τόση ζέστη, που ήδη έκαιγε την ξερή γη κι έκανε την ατμόσφαιρα αποπνικτική.

Ήταν δέκα και μισή όταν έφτασαν στο ξενοδοχείο. Ο Νίκος πήρε τις δύο μικρές βαλίτσες με τα απαραίτητα και πήγαν κατευθείαν στο δωμάτιό τους. Ο Πέτρος πέρασε αρκετή ώρα στο πρωτόγονο ντους, μέχρι να ξεκολλήσει τα αγκάθια απ' τα μαλλιά και τα ρούχα του και να ξεπλύνει όλη τη βρομιά που είχε γίνει δεύτερο δέρμα απ' τον ιδρώτα και τη ζέστη. Ανακουφισμένος, τύλιξε μια πετσέτα γύρω του χωρίς να σκουπιστεί και πήγε αμίλητος στο κρεβάτι του. Όταν ο Νίκος βγήκε απ' το μπάνιο, ο Πέτρος είχε ήδη κοιμηθεί βαθιά.

Πέρασαν τρεις εβδομάδες απ' την ημέρα που ο Πέτρος πρωτοσυνάντησε την Ελπίδα. Απ' το εγερτήριο μέχρι το σιωπητήριο στο στρατόπεδο στιγμή δεν έφευγε η μορφή της κοπέλας απ' το μυαλό του. Ο Νίκος, ο φίλος του, είχε προσέξει το απόμακρο βλέμμα του και το πόσο είχαν λιγοστεύσει οι πρόσχαρες κουβέντες του Πέτρου και προβληματίστηκε. *Τούτο μας έλειπε τώρα, σκεφτόταν. Τι τις θέλαμε τις εξερευνησεις στα βουνά και τα λαγκάδια; Το μόνο που θα κερδίσουμε, καθώς πάνε τα πράγματα, είναι προβλήματα.*

Προσπάθησε πολλές φορές ν' ανοίξει κουβέντα με τον Πέτρο για να του εκφράσει τις απόψεις του ξανά και να του τονίσει πόσο επικίνδυνη ήταν η προσκόλληση σε τέτοιες σκέψεις, γνωστές στον ίδιο που ήξερε τον Πέτρο από μικρό παιδί, αλλά έβρισκε τείχος μπροστά του, πράγμα που τον ενοχλούσε πολύ. Ο φίλος του μαγείρευε κάτι στο μυαλό του και δεν ήθελε να το μοιραστεί με κανέναν.

Και δεν άργησε να έρθει η μέρα που οι προθέσεις του Πέτρου αποκαλύφθηκαν. Όταν πήραν τη μηνιαία, τριήμερη άδεια εξόδου, αρνήθηκε ν' ακολουθήσει τον Νίκο στην Αθήνα, ζητώντας του να τον καλύψει στους δικούς του.

Δυσαρεστημένος ο Νίκος του είπε να μαζέψει τα μυαλά του, γιατί προφανώς πήγαινε γυρεύοντας για μπελάδες. Τα λόγια του όμως πήγαν στο βρόντο. Έτσι, πήρε μόνος του το αυτοκίνητο κι έφυγε για την πρωτεύουσα, ενώ ο Πέτρος κατέβηκε με το αγοραίο του Γυθείου στην Αρεόπολη. Δεν είχε κανένα σχέδιο στο μυαλό του όταν ξεκινούσε. Θα έβλεπε τι θα έκανε στην πορεία.

Αφού έκλεισε δωμάτιο στο ξενοδοχείο που έμειναν την προηγούμενη φορά, κατέβηκε με το μοναδικό ταξί της περιοχής στο χωριό που πρωτοείδε την Ελπίδα. Μόνο από εκείνο το σημείο μπορούσε να προσανατολιστεί για να βρει το μονοπάτι που οδηγούσε στο σπίτι της, γιατί δεν ήθελε να ρωτήσει τους χωρικούς αν υπήρχε άλλος δρόμος. Πήρε ένα μπουκάλι νερό, αγόρασε ένα ψάθινο καπέλο απ' το μαγαζί με τα αποικιακά στην πλατεία, που πουλούσε από φαγώσιμα μέχρι παντόφλες κι εσώρουχα, και ξεκίνησε για την καλύβα μέσα στο λιοπύρι. Μια ιδέα, που του ήρθε στο μυαλό όσο έπινε τον καφέ του κάτω απ' τα πλατάνια του χωριού, ετίθετο ήδη σε εφαρμογή. Ιδρωμένος και πίνοντας μερικές γουλιές νερό απ' το μπουκάλι που ήδη έβραζε απ' τη ζέστη, περπάτησε τη μεγάλη απόσταση μέχρι το σπίτι της Ελπίδας.

Όταν βρέθηκε πενήντα μέτρα μακριά, κάθισε να ξεπροστάσει στην αμφίβολη σκιά μιας συκιάς που ξέραινε ο αδυσώπητος καύσωνας. Έριξε λίγο νερό στο πρόσωπό του ξεπλένοντας τη σκόνη κι έβρεξε τα μαλλιά του για να διώξει τη ζάλη που ένιωσε να του κόβει τα γόνατα. Σε λίγο σηκώθηκε και με αποφασιστικά βήματα πλησίασε το κατώφλι του σπιτιού και χτύπησε την παλιά ξύλινη πόρ-

τα νιώθοντας έντονο χτυποκάρδι. Στα ελάχιστα δευτερόλεπτα που μεσολάβησαν μέχρι ν' ανοίξει η πόρτα, υιοθέτησε την αμέριμνη έκφραση χαμένου οδοιπόρου που στεκόταν στην πόρτα ζητώντας βοήθεια.

Η φιγούρα που άνοιξε έβαλε το χέρι μπροστά στα μάτια, τυφλωμένη απ' την αντηλιά. Για λίγο το ανθρώπινο σχήμα παρέμεινε χωρίς πρόσωπο, χαμένο στο μισοσκόταδο του σπιτιού και ξαφνικά απέκτησε χαρακτηριστικά. Έγινε ήλιος, έγινε ολόγιομη σελήνη και τον τύφλωσε με τη λευκότητα και τη ζωντάνια του. Ήταν το πρόσωπο της Ελπίδας.

«Παρακαλώ;» ακούστηκε ερωτηματική η φωνή της. «Τι θέλετε;»

Ο Πέτρος ξεροκατάπτε για να βρει τη λαλιά του και να μπορέσει να συγκρατήσει τα γόνατά του, που τα ένιωσε να λυγίζουν. «Με συγχωρείτε για την ενόχληση», είπε, «αλλά βγήκα να περπατήσω κι έχασα το δρόμο για την Αρεόπολη. Μήπως μπορείτε να με βοηθήσετε γιατί είμαι ξένος και δεν ξέρω καθόλου την περιοχή;»

«Μα είστε σ' εντελώς αντίθετη κατεύθυνση», απάντησε η κοπέλα. «Από εδώ δεν μπορείτε να πάτε στην Αρεόπολη. Πρέπει να γυρίσετε πίσω, να βρείτε το χωριό και από κει θα σας πουν ποιο δρόμο να πάρετε. Είναι αρκετή απόσταση από δω».

Όσο η κοπέλα μιλούσε, ο Πέτρος είχε καρφωμένα τα μάτια του επάνω της. Και αυτή τον κοιτούσε κατάματα, χωρίς ψεύτικη επιμονή, χωρίς κανένα ξάφνιασμα, χωρίς γυναικεία φιλαρέσκεια. Την ολοκάθαρη ματιά της την ένιωσε, απατηλά βέβαια, σαν να του έδινε σήμα να προχω-

ρήσει, σαν κάλεσμα στον εσωτερικό της κόσμο και τα πόδια του άρχισαν πάλι να μουδιάζουν και το μυρμήγκιασμα απλώθηκε στο κορμί του, στην καρδιά του, στις στροφές του νου του και δεν τον άφηνε να μετακινηθεί ούτε χιλιόστο. Αυτή ήταν κοντά του, μπροστά του, με τα φεγγοβόλα, μισόκλειστά της μάτια, με τα βυσσινιά χείλη. Φοβήθηκε ότι το παρασυρμένο απ' την παρουσία της βλέμμα του θα τον πρόδιδε, έτσι διψασμένος που την κοιτούσε, με μια αχόρταγη διάθεση να την καταγράψει, να την αφομοιώσει, να την ενστερνιστεί, και ξαφνικά ένιωσε και λίγο πρόστυχος που ξεγελούσε την προσωποποίηση της άνοιξης με τέτοιες φτηνές δικαιολογίες του είδους «έχασα το δρόμο».

Το βιαστικό «ευχαριστώ» βγήκε με μεγάλη δυσκολία απ' τα χείλη του και γύρισε την πλάτη για να επιστρέψει στο χωριό. Η Ελπίδα έμεινε για λίγο να τον παρακολουθεί καθώς απομακρυνόταν. Μια παρουσία εντελώς διαφορετική από αυτές που είχε συνηθίσει, τους συγχωριανούς της, με ευγενικά χαρακτηριστικά, που όμως δεν αφαιρούσαν τίποτε απ' τη ρωμαλεότητα του γοητευτικού αρσενικού. Όταν χάθηκε ο άγνωστος στη στροφή, έκλεισε την πόρτα για να συνεχίσει τη δουλειά της.

Ο Πέτρος, βαδίζοντας για το χωριό, με τον καυτό αέρα να του καίει τα ρουθούνια, τον ιδρώτα να τον μουσκεύει και να λεκιάζει τα ρούχα του, τον εκνευριστικό θόρυβο των ξεραμένων κλαδιών κάτω απ' τα πόδια του, ένιωσε έναν παράλογο θυμό για την απραξία του, γιατί την είδε και δεν της είπε ούτε μία λέξη για τις πραγματικές προθέσεις του ούτε καν ένα κομπλιμέντο, για ν' ανοίξει κάποιο παραθυράκι πιο προσωπικής επαφής. Τόσο καιρό που

τη σκεφτόταν έδινε φανταστικές διαστάσεις στο ανύπαρκτο, στο τίποτα. Μέσα στην άβυσσο της ψυχής και των σκέψεών του άφησε να στηθούν ένα σωρό μυστήριες θεατρικές παραστάσεις, αποκυήματα βαθιάς επιθυμίας, που ήταν αποκομμένες απ' την αλήθεια και την πραγματικότητα.

Δεν υπήρχε τίποτα να τον συνδέει με το αντικείμενο του πόθου του, δεν είχε κανένα δικαίωμα να ζει και να φαντασιώνεται το ψέμα του και μάλιστα εν αγνοία της κοπέλας. Και πριν από λίγη ώρα έχασε την ευκαιρία να της μιλήσει λίγο παραπάνω, να της δώσει να καταλάβει έστω και απέξω απέξω ότι το ενδιαφέρον του γι' αυτήν τον οδήγησε στην πόρτα της και όχι οδηγίες προσανατολισμού. Δειλίασε, μούδιασε, δε βρήκε το κουράγιο ν' αρθρώσει λέξη για το θέμα του, παρότι αποτόλμησε να χτυπήσει την πόρτα της με πιθανότητα να την ανοίξει αντί γι' αυτήν κάποιος απ' τους δικούς της.

«Όποιος δεν έχει μυαλό έχει πόδια», επανέλαβε νοερά την προσφιλή παροιμία της γιαγιάς του, που του την έλεγε κάθε φορά που η παιδική του απερισκεψία παρέλειπε τα μισά από αυτά που του είχαν ανατεθεί να φέρει σε πέρας και αγκομαχώντας και βρίζοντας συνέχισε μέσα στο αφόρητο καταμεσήμερο την πορεία προς το χωριό και μετά, με το τοπικό λεωφορείο, τη διαδρομή μέχρι την Αρεόπολη.

Την επόμενη μέρα ο Πέτρος ξύπνησε απ' τα χαράματα από έναν ύπνο που αντί να τον ξεκουράσει, τον βασάνισε με αλλόκοτα όνειρα, γεμάτα περιπέτειες και αγωνία. Με ανακούφιση πήρε το δρόμο για το χωριό. Κάτι μέ-

σα του του έλεγε ότι θα έπρεπε να είναι εκεί σχεδόν με την ανατολή του ήλιου. Καθισμένος σ' ένα σκιερό τραπεζάκι, ρουφούσε αφηρημένα τον τρίτο ήδη καφέ του περιμένοντας. Περιμένοντας τι; Ούτε ο ίδιος δεν ήξερε ν' απαντήσει στην ερώτηση. Να του χαμογελάσει ίσως η τύχη και να ξαναδεί την Ελπίδα πέντε χιλιόμετρα μακριά απ' το σπίτι της; Κατάλαβε ότι τα συναισθήματά του τον έσπρωχναν σε παράλογους δρόμους, αλλά δεν μπορούσε να σκεφτεί λογικά. Έτσι διάλεξε ν' ακολουθήσει το ένστικτό του κι εκείνο ενίσχυσε τη διαίσθησή του να μείνει εκεί χωρίς συγκεκριμένο λόγο.

Και να που η τύχη φάνηκε ότι ήταν με το μέρος του, όσο και να το θεωρούσε απίθανο. Καθώς ο Πέτρος χάζευε τους χωρικούς στη ρουτίνα της καθημερινότητάς τους, στα ψώνια τους, στο τάβλι στο καφενείο για τους ράθυμους, στο αγκομαχητό των κάρων τους που μετέφεραν αγροτικά προϊόντα με την ισχνή ελπίδα να διαθέσουν μερικές οκάδες στη σχεδόν ανύπαρκτη για τα είδη αυτά αγορά, μια φιγούρα που εκείνη τη στιγμή μπήκε στο παντοπωλείο με την ταμπέλα «Εδώδιμα Αποικιακά» με βήμα βιαστικό αιχμαλώτισε τη ματιά του. Ήταν η Ελπίδα.

Τινάχτηκε σαν ελατήριο με την πρόθεση να τρέξει κοντά της. Ευτυχώς όμως η λογική τον συγκράτησε την τελευταία στιγμή. Δεν έπρεπε ν' αγνοήσει τους δεκάδες χωρικούς που του έριχναν κάθε λίγο και λιγάκι κλεφτές ματιές. Σίγουρα θα δημιουργούνταν σούσουρο αν ο ξένος πλησίαζε οποιοδήποτε κορίτσι του χωριού και θα ξεσήκωνε σχόλια εις βάρος της, ίσως και μπελάδες. Έβαλε τα γυαλιά του ηλίου και χαμήλωσε το ψάθινο καπέλο στα

μάτια του, ώστε να κοιτάζει χωρίς να γίνεται αντιληπτός.

Δέκα λεπτά αργότερα είδε την Ελπίδα να βγαίνει από το μαγαζί. Αδιάφορα δήθεν, ο νέος άντρας έκανε το γύρο της πλατείας και πήρε το μονοπάτι που οδηγούσε προς το σπίτι της. Προχώρησε περίπου τριακόσια μέτρα και κρύφτηκε πίσω από κάτι θάμνους, σε σημείο όπου ο δρόμος δεν ήταν ορατός ούτε απ' τα τελευταία σπίτια του χωριού, περιμένοντας υπομονετικά στην καυτή μανιάτικη γωνιά, που μάταια προσπαθούσαν να σκιάσουν τα λειψιά, ξεραμένα κλαδιά της αφάνας. «Γρήγορα, γρήγορα!» μια φωνή έλεγε μέσα του απευθυνόμενη νοερά στην κοπέλα που ανέμενε με όλο του το είναι. «Γρήγορα, γρήγορα!»

Είχαν θαμπώσει πια τα μάτια του απ' το άσπλαχνο φως, η κραυγαλέα ξεραίλα σχεδόν τον τύφλωνε και είχε την ψευδαίσθηση ότι η αντανάκλαση του ήλιου κυμάτιζε στα ταραγμένα νερά της ατμόσφαιρας. Για να περάσει η ατέλειωτη ώρα της αναμονής, προσπάθησε ν' αφεθεί, να μην κινείται, να μην ενεργεί, ν' αδειάσει το κεφάλι του από σκέψεις, ερωτηματικά και ανασφάλειες και ν' αφήσει να εισβάλουν στα μάτια του εικόνες που θαρρείς περιστρέφονταν γύρω του, παρθένες από μνήμες, χωρίς ιστορικό, χωρίς βιώματα, χωρίς κρίσεις, χωρίς γνώση και σχόλια τρίτων. Έγινε δέκτης μιας επερχόμενης συναισθηματικής ομορφιάς, που η ψυχή του διψούσε να τη δει μόνο αυτός και κανένας άλλος, με μάτια καθαρά, ολοκαίνουργια, χωρίς όλα τα ψεγάδια που κουβαλούσαν τα τριάντα δύο του χρόνια, σκουπίδια, αποφόρια εμπειριών που τον άφησαν κενό και αδιάφορο, και τώρα ξαφνικά ένιωσε να τον κουράζουν, να τον βαραινούν, να του χαλούν τη διάθεση.

Η άθλια αποθήκη της ψυχής του ένιωσε ότι έπρεπε να αδειάσει απ' τα ασήμαντα που γέμισε τόσα χρόνια, απ' τα άχρηστα που ήταν αρνητικά στη ζωή του κατά πλειονότητα, να καθαρίσει, ν' αεριστεί και ν' αφήσει ελεύθερο το χώρο για τα μελλούμενα, τα καινούργια, τα απροσδόκητα, τα χωρίς μελανά σημεία και καταχνιά, μα με νέο, λαμπερό, παιχνιδιάρικο φως αγνότητας στις παρυφές τους, που θα υπόσχονταν ξεκινήματα απ' την αρχή, γραμμές πορείας αχάρακτης μέχρι τώρα και προορισμούς με νόημα και σκοπό. Οι μονόπλευρες σκέψεις του και οι προγραμματισμοί του για το δρόμο που έπαιρναν οι επιθυμίες του προσέκρουαν στη λογική, που του έλεγε ότι βιαζόταν να χαράξει πορείες που αφορούσαν και δεύτερο πρόσωπο χωρίς τη γνώση του, χωρίς την έγκρισή του.

Το αντικείμενο του πόθου του και των σκέψεών του δεν είχε ιδέα για τα συναισθήματά του, που ήταν πολύ πιθανό να μην τα ασπαστεί, να τα απορρίψει και να τον βάλει στη θέση του. Κι αν η Ελπίδα αγαπούσε ήδη κάποιον άλλον; Και αν οι τρέλες που έκανε για χάρη της γίνονταν μάταια και απλώς ρίσκαρε τελείως παρορμητικά με τις πράξεις του και ιδιαίτερα σ' αυτό τον αποκλεισμένο τόπο με τα αυστηρά ήθη κι έθιμα, θέτοντας σε δύσκολη θέση και τον εαυτό του και την κοπέλα;

Η καρδιά του κλοτσούσε αντιδρώντας σε οτιδήποτε ήταν αντίθετο με τους μύχιους πόθους του. Δεν ήθελε να υπάρχουν «αν» που συνεπάγονταν αποφάσεις που θα τον απομάκρυναν απ' το στόχο του. Ο στόχος γι' αυτόν ήταν ξεκάθαρος. Αυτή η αγνή ομορφιά έπρεπε να γίνει δική του, έπρεπε να ενσωματωθεί στο είναι του. Οι συνέ-

πειες δεν τον αφορούσαν, δεν τον απασχολούσαν καθόλου αυτή τη στιγμή. Να του έλειπαν η θολούρα και το γκρίζο της αμφιβολίας. Αυτός έψαχνε το φως και θα το κατακτούσε με κάθε θυσία.

Πέρασαν δύο ώρες μαρτυρικές για τον Πέτρο μέχρι τα θαμπωμένα μάτια του ν' αντικρίσουν από μακριά, σαν σε οπτασία, τη φιγούρα της Ελπίδας να παίρνει το μονοπάτι για το σπίτι της, λουσμένη στο μεσημεριάτικο φως. Τα κουρασμένα και ασυνήθιστα μάτια του Πέτρου στην τόση αντηλιά την είδαν ν' αποτελείται από χιλιάδες μικροσκοπικά τετραγωνάκια, σαν πυγολαμπίδες, που άναβαν κι έσβηναν σε κάθε κίνησή της.

Ανοιγόκλεισε τα μάτια του πολλές φορές για να καθάρисουν και να μπορέσουν να εστιάσουν και πλατάγισε τη γλώσσα του για να υγράνει το στόμα του και να διευκολύνει την αναπνοή του, που θαρρείς κι έβγαινε από ξεροπήγαδο. Η προσπάθεια του προκάλεσε πόνο στον οισοφάγο και στο στήθος. Ή μήπως ήταν η αγωνία που του δημιούργησε η αντιμετώπιση της πραγματικότητας σε λίγα λεπτά; Γι' αυτόν ήταν ζωτικής σημασίας αυτά τα λεπτά. Θα σταματούσε την κοπέλα και απ' τον τρόπο που θα τον αντιμετώπιζε θα κέρδιζε την Κόλαση ή τον Παράδεισο.

Δεν ήξερε καν τι θα της έλεγε. Δεν του είχε δοθεί περίοδος προετοιμασίας, περίοδος διερευνητικών συναντήσεων, όπως συνέβαινε με τις σχέσεις του στην πρωτεύουσα. Η έλλειψη επικοινωνίας δυσκόλευε την προσέγγισή του και του έφραζε στην ουσία το στόμα. Και αν τον απόπαιρνε ή τον έβριζε η Ελπίδα για το θράσος του; Τι θα έπρεπε να κάνει σ' αυτή την περίπτωση; Να μαζέψει τα βρεγμένα

του και να εξαφανιστεί; Δεν είχε χρόνο όμως να τακτοποιήσει στο μυαλό του τα πιθανά αρνητικά ενδεχόμενα των ενεργειών του. Η κοπέλα πλησίαζε, ήταν μια ανάσα απ' τον κρυψώνα του.

Με αποφασιστικότητα που στην πραγματικότητα δεν ένιωθε πετάχτηκε όρθιος και της έκλεισε το δρόμο. Αυτή ξαφνιάστηκε κι έμεινε ακίνητη. «Θέλω να σου μιλήσω», της είπε.

Η Ελπίδα έβαλε το χέρι της στα μάτια για ν' αποφύγει τον ήλιο που της θάμπωνε την όραση και κοίταξε μ' έκπληξη και κάποιο φόβο στην καρδιά τον άγνωστο άντρα. Συνειδητοποίησε ότι ήταν ολομόναχη μέσα στο έρημο, μεσημεριάτικο τοπίο και αθέλητα ρίγησε με τη σκέψη ότι ίσως κάτι κακό μπορούσε να της συμβεί. Έκανε δύο ασταθή βήματα προς τα πίσω, καρφώνοντας το βλέμμα της στο πρόσωπο του άντρα. Μα τον ήξερε αυτό τον άντρα, τον είχε δει έξω απ' την πόρτα της χθες. «Τι θέλετε;» ψέλλισε με σιγανή φωνή.

Ο Πέτρος, βλέποντας την ταραχή στο πρόσωπό της, προσπάθησε μιλώντας με ήπιους τόνους να την καθησυχάσει. «Μη φοβάσαι, Ελπίδα, δε θα σου κάνω κακό. Δυο λόγια μόνο θέλω να σου πω. Με λένε Πέτρο. Είμαι απ' την Αθήνα και υπηρετώ τη θητεία μου στο Γύθειο. Από τότε που σε είδα στο πανηγύρι του Άι-Λια, δεν μπορώ να σε βγάλω απ' το μυαλό μου. Χθες που ήρθα στο σπίτι σου δεν είχα χάσει το δρόμο. Ήθελα να σε δω, να δω το πρόσωπό σου, ν' ακούσω τη φωνή σου. Σ' αγάπησα με την πρώτη ματιά και δεν ησυχάζω μέρα νύχτα. Βασανίζομαι στη σκέψη σου και τόσο καιρό δεν έβρισκα τρόπο να σε πλησιά-

σω». Ο Πέτρος σταμάτησε να μιλάει από έναν κόμπο που ξαφνικά του έφραξε το λαιμό. Ένωσε ότι έτρεμε απ' τη συγκίνηση και την ταραχή και όσο και αν προσπάθησε, δεν μπόρεσε να ελέγξει τον εαυτό του και τα συναισθήματά που ξεχείλισαν απ' το είναι του. Απόρησε πώς τα λόγια βρήκαν δρόμο να βγουν απ' τα χείλη του.

Η νεαρή τον κοίταξε αποσβολωμένη. Περιεργάστηκε το όμορφο, γεμάτο σύγχυση πρόσωπό του και παρόλη την άγνοια και την απειρία της σε τέτοια θέματα, κατάλαβε ότι της έλεγε αλήθεια. Δεν ήταν το θράσος του αρσενικού που ψάχνει για νέα κατάκτηση που μιλούσε. Το γυναικείο της ένστικτο της είπε ότι της μιλούσε η φωνή της καρδιάς του. Τον κοίταξε έντονα για μια στιγμή με τα μεγάλα της μάτια, μετά άπλωσε το χέρι της και με μια κίνηση αξιοπρέπειας και συνάμα αυστηρότητας τον παραμέρισε χωρίς ν' αρθρώσει λέξη και συνέχισε το δρόμο της.

Ο Πέτρος της φώναξε δυο τρεις φορές να σταματήσει, αλλά η Ελπίδα κώφευσε. Απογοητευμένος ο άντρας, έμεινε στη μέση του δρόμου να την κοιτάζει καθώς απομακρυνόταν, χωρίς καν να γυρίσει, έστω και από περιέργεια, να τον κοιτάξει, κάθιδρος, με ρίγη να διατρέχουν τη ραχοκοκαλιά του απ' την ψυχρολουσία της απόλυτης αδιαφορίας της κοπέλας, που δεν καταδέχτηκε ούτε καν να του πει μια λέξη όταν της εξομολογήθηκε τον έρωτά του. Πρώτη φορά τον αντιμετώπιζαν με τέτοια ψυχρότητα, σαν να μην υπήρχε, σαν να ήταν αόρατος και για πρώτη φορά τα λόγια του ποτέ δεν έφτασαν στα αυτιά του απέναντί του. Η ψυχή του μαύρισε κι ένωσε την αντρική του περηφάνια να σπάει μέσα του σε χίλια κομμάτια.

Με τη συμπεριφορά της η κοπέλα τον αγνόησε παντελώς. Ούτε μπήκε στον κόπο να του πει «Αφήστε με ήσυχη, μ' ενοχλείτε», ό,τι τέλος πάντων θα μπορούσε να ειπωθεί, όταν τα λεγόμενα κάποιου δε βρίσκουν ανταπόκριση σ' εκείνον που απευθύνονται. Αυτή απλά τον παραμέρισε και η σιωπή της ήταν προς απάντησή του. Τον περιφρόνησε και τον κουρέλιασε με το γάντι, χωρίς ούτε μια αρνητική ούτε μια υβριστική ή απότομη λέξη. Έτσι απλά, σαν να μην υπήρχε, σαν κάτι ασήμαντο, λιγότερο από μια μύγα που συνθλίβεται κάτω απ' τη μυγασκοτώστρα. Ήθελε ν' ανοίξει η γη να τον καταπιεί. Η ερωτευμένη του καρδιά ράγισε και κατάπие στο ρήγμα της όλες του τις ελπίδες.

Ούτε μια ματιά συμπάθειας δεν του έριξε ούτε μπήκε στον κόπο να τον αποπάρει, να τον επαναφέρει στην τάξη, να δείξει ότι τον υπολογίζει, έστω και με αρνητική αντιμετώπιση. Τον θεώρησε αμελητέα, ίσως και παρανοϊκή παρουσία, ανάξια λόγου και αυτό τον σκότωσε με χειρότερο τρόπο απ' ό,τι ένα μαχαίρωμα κατευθείαν στην καρδιά. Του τσαλάκωσε τον εγωισμό, του τσαλαπάτησε τα συναισθήματα. Ένωσε ότι χάθηκε σε μια άβυσσο, ότι έσβησε σαν μουντζούρα από μια δυνατή γομολάστιχα.

Έμεινε αρκετή ώρα στη μέση του δρόμου αναμασώντας την απόρριψη. Κατόπιν μηχανικά πήρε το δρόμο της επιστροφής στο χωριό, σέρνοντας την απελπισία του στα ασταθή βήματά του, με θολωμένο μυαλό και αναστατωμένο εσωτερικό κόσμο. Δεν πίστευε ότι θα μπορούσε ποτέ η αρνητική συμπεριφορά ή η μη αποδοχή των συναισθημάτων του από κάποιον τρίτο να τον επηρεάσει τόσο πολύ. Και όμως, το αναπάντεχο συνέβη και τον συνέ-

τριψε. Η έπαρση του ερωτευμένου απέκλειε τόσο καιρό την περίπτωση μη ανταπόκρισης και τον άφησε έκθετο, απροετοίμαστο, στην ουσία ντροπιασμένο, και δεν μπορούσαν οι ώμοι του να σηκώσουν το βάρος της ήττας, το βάρος του αποκλεισμού.

Εκείνο το βράδυ γύρισε στη μονάδα του σωστό κουρέλι και για πολλές ημέρες, όταν τελείωνε την υπηρεσία του, καθόταν βυθισμένος στις σκέψεις του, αναμασώντας τα συμβάντα και μη ανοίγοντας κουβέντα με κανέναν. Ο φίλος του ο Νίκος προσπάθησε να τον προσεγγίσει, αλλά εκτός από απότομες, μονολεκτικές απαντήσεις, δεν κατάφερε να πάρει τις εξηγήσεις για τη συμπεριφορά και τη βαθιά θλίψη του Πέτρου.

Όχι ότι χρειαζόταν φιλοσοφία για να καταλάβει τι είχε συμβεί. Ήξερε για το ξαφνικό ερωτοχτύπημα του φίλου του, που ο Νίκος θεωρούσε ότι ήταν κατά βάθος η γοητεία του απόλυτα διαφορετικού, αλλά ανησυχούσε γιατί δεν μπορούσε να κατανοήσει πώς μια τέτοια σχέση, εάν αναπτυσσόταν, μπορούσε να ευδοκιμήσει. Για τον Νίκο, δύο νέα και ωραία παιδιά δεν ήταν δυνατόν να συνυπάρχουν μόνο και μόνο εξαιτίας της έλξης. Ήταν δυο άνθρωποι απόλυτα αταίριαστοι κοινωνικά, απ' όλες τις απόψεις και με τεράστιες διαφορές, που κανένας λογικός άνθρωπος δεν μπορούσε ν' αγνοήσει. Και όμως ο φίλος του τις αγνοούσε επιδεικτικά και δεν τον ένοιαζε πού θα μπορούσε να πάει αυτή η ιστορία.

Απ' την κακοκεφιά του Πέτρου και απ' την άρνησή του να τον συντροφεύσει στις εξόδους του κατάλαβε ο Νίκος ότι κάποια αρνητική εξέλιξη στο πλησίασμα της κοπέλας

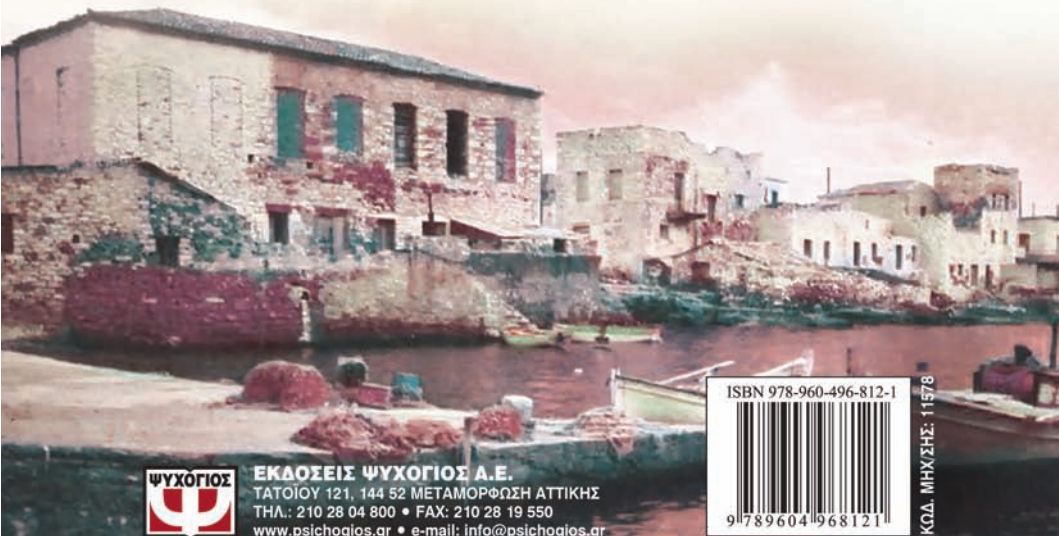

είχε ρίξει τον Πέτρο σε τέτοια εμφανή θλίψη. Όσο και να τον θεωρούσε ανόητο, ο Νίκος δεν μπορούσε παρά να τον συμπονά. Τη μια στιγμή εκνευριζόταν και ήθελε να τον πιάσει απ' τους ώμους και να τον ταρακουνήσει μήπως και συνέλθει, την άλλη τον λυπόταν και ήθελε να του συμπαρασταθεί. Δεν ήξερε όμως με ποιον τρόπο, γιατί ο φίλος του, κλεισμένος στο καβούκι του, δεν άφηνε κανένα περιθώριο προσέγγισης. Κατάλαβε πως το μόνο που του έμενε να κάνει ήταν να περιμένει να του ανοίξει την καρδιά του και τις σκέψεις του ο Πέτρος, όταν εκείνος νόμιζε ότι θα ήταν η κατάλληλη στιγμή.

Μάνη 1939. Ο Πέτρος και η Ελπίδα ερωτεύονται παράφορα αδιαφορώντας για τις προκαταλήψεις της μικρής επαρχιακής κοινωνίας. Όταν ο νέος καλείται να παρουσιαστεί στο μέτωπο και να πολεμήσει για την πατρίδα του, αφήνει πίσω του την Ελπίδα, χωρίς να προλάβει να την ειδοποιήσει, έγκυο, μόνη και απροστάτευτη, στο μένος του πατέρα της που θέλει να ξεπλύνει την ατίμωση της οικογένειάς του.

Η Ελπίδα θα καταφέρει να επιβιώσει αλλά το τίμημα θα είναι βαρύ. Στην Αθήνα της Κατοχής, της πείνας και του θανάτου, η κοπέλα θα παλέψει ενάντια στη μοίρα που την καταδιώκει και θα βιώσει τον πόνο πέρα από κάθε φαντασία. Θα μπορέσει, άραγε, να βρει κάποτε την ευτυχία που τόσο είχε ονειρευτεί και λαχταρήσει στο πρόσωπο του Πέτρου;

Ένα μυθιστόρημα-ποταμός που σε κάνει να συνειδητοποιείς ότι η ίδια η ζωή γράφει τα πιο απίστευτα σενάρια.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
ΤΑΤΟΪΟΥ 121, 144 52 ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΤΗΛ.: 210 28 04 800 • FAX: 210 28 19 550
www.psichogios.gr • e-mail: info@psychogios.gr

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 11578

ΔΙΑΒΑΣΩ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΓΙΑΤΙ ΚΑΘΕ ΒΙΒΛΙΟ ΜΕ ΤΑΞΙΔΕΥΕΙ